

Laatukriteereihin perustuva tuettu työhönvalmennus

Kehittämisen polku

**Laatukriteereihin perustuvan tuetun
työhönvalmennuksen toteuttaminen
Tuetusti työhön ja osallisuuteen Päijät-
Hämeessä -hankkeessa**

Taustaa:

- Tuetusti työhön ja osallisuuteen Päijät-Hämeessä -hanke on laaja kokonaisuus, joka muodostuu kahdesta osa-alueesta: **Työkyvyn tuki osana Sote-keskusta** sekä **Tuettu työllistyminen**. Kumpikin osa-alueista puolestaan jakautuu kolmeen toimenpidekokonaisuuteen, joissa kussakin on omat tavoitteensa ja toimenpiteensä. Laatuksiteereihin perustuvan työhönvalmennuksen edistäminen on yksi Tuetun työllistymisen osa-alueen kokonaisuuksista.
- Laatuksiteereihin perustuvan työhönvalmennuksen edistämiseen on hankesuunnitelmassa kirjattu useita tavoitteita ja toimenpiteitä. Hankkeen käynnistyttyä ryhdyttiin näitä toimenpiteitä toteuttamaan ripeästi. Suunnitelmat eivät kuitenkaan hyvistä yrityksistä huolimatta edenneet alkuperäisten kaavailujen mukaisesti syksystä 2021 eteenpäin. Tästä johtuen rahoittajan kanssa käytiin tammikuussa 2022 neuvotteluja osa-alueen poistamisesta hankesuunnitelmasta. Neuvottelussa todettiin, ettei poistaminen kokonaan ole mahdollista ja sovittiin, että poistamisen sijasta hankkeessa tuotetaan kuvaus laatuksiteereihin perustuvan työhönvalmennuksen käyttöönottoon liittyvistä haasteista alueella. Selvitys luvattiin tuottaa kesäkuun 2022 loppuun mennessä. Selvitys on kokonaisuudessaan luettavissa:
- <https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/laatuperusteinen-tyohonvalmennus-tto-paijat-hame/kehittamisen-polku>

- Neuvotteluun osallistuneet sosiaalihuollon edustajat toivat esiin näkemyksensä siitä, että työhönvalmennus ei ole sosiaalihuollon ydintehtävä Työikäisten palveluissa (ts. aikuissosiaalityössä). Asiakkaan työ- ja toimintakyvyn selvittäminen ja tukeminen ovat sosiaalihuollon vastuulla tiettyyn pisteeseen asti, mutta vastuun tulee jossain vaiheessa siirtyä TE-hallinnolle. Etenkin yrityksiin vietävät palvelut ovat tämän näkemyksen mukaan TE-hallinnon vastuulla ja näin ollen myös yrityksiin vietävä työhönvalmennus. Vammaispalvelujen osalta tilanne on toinen, koska siellä työhönvalmennus on lakisääteinen sosiaalihuollon palvelu. STM:n edustajan mukaan sosiaalihuollon tulisi kuitenkin tukea asiakkaiden työllistymistä nykyistä enemmän esimerkiksi työhönvalmennuksen avulla myös muualla kuin vammaispalveluissa.
- Neuvotteluissa päädyttiin siihen, että TTO -hankkeessa kuvataan (laatukriteereihin perustuvan) työhönvalmennuksen nykytila ja haasteet Päijät-Hämeessä sekä yhdyspinnat ja työnjako eri toimijoiden välillä. Sovittiin myös, että hanke käynnistää keskustelut TE-hallinnon kanssa siitä, miten yhdessä olisi mahdollista edistää laatukriteereihin perustuvan työhönvalmennuksen käyttöönottoa alueella. Lisäksi todettiin, että hankkeen tulisi selkiyttää sosiaalihuollon ja TE-hallinnon rooleja sekä yhdyspintaa siinä, miten esimerkiksi työllistymispolkua sujuvoitetaan kuntouttavasta työtoiminnasta eteenpäin.

- Työhönvalmennuksen nykytilaa Päijät-Hämeessä selviteltiin mm. haastatteleamalla keskeisiä sosiaalitoimen toimijoita; kuntouttavan työtoiminnan sekä vammaispalvelujen esimiehiä.
- Haastattelujen perusteella paikannettiin myös asiakkaiden työllistymispolun kriittisiä kohtia työhönvalmennuksen näkökulmasta.
- Kuntouttavassa työtoiminnassa kriittinen piste paikantuu palvelun päättymisen ajankohtaan ja siihen, miten yhdistetään kuntouttavaan työtoimintaan työhönvalmennus osaksi saumatonta palvelukokonaisuutta sekä varmistetaan asiakkaan sujuva siirtymä TE-hallinnon vastuulle.
- Vammaispalveluissa puolestaan kriittinen kohta on työhönvalmennuspalvelun markkinointi ja se, miten asiakkaille kerrotaan palvelusta.
- ✓ Näiden kriittisten kohtien ratkaisuja pohdittiin TTO-hankkeen järjestämässä Palasista poluksi -tilaisuudessa toukokuussa 2022. Lisätietoa Palasista poluksi -tilaisuudesta: <https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/sosiaalihuollon-tyollistymista-tukeva-palvelupolku-tto-paijat-hame/kehittamisen-polku>

- Neuvottelut Hämeen TE-toimiston ja ELY-keskuksen kanssa käynnistettiin huhtikuussa 2022. Neuvotteluja käytiin erinomaisen hyvässä yhteishengessä. Kaikilla oli yhteinen tavoite ja tahtotila: osatyökykyisten työllistymisen edistäminen Päijät-Hämeessä työhönvalmennuksen avulla. Yhteisen keinot tavoitteeseen pääsemiseksi löytyivät helposti ja neuvotteluissa päästiin yhteisymmärrykseen siitä, miten laatukriteereihin perustuvaa työhönvalmennusta konkreettisesti edistetään alueella.
- Sosiaalitoimen esimiesten haastattelujen sekä Hämeen TE -toimiston ja ELY-keskuksen kanssa käytyjen neuvottelujen myötä TTO-hankkeessa muotoutui **uusi suunnitelma** laatukriteereihin perustuvan työhönvalmennuksen edistämiseksi vuonna 2022. Suunnitelma tarkentui kevään mittaan niin, että TTO-hankkeessa päädyttiin toteuttamaan kolme toimenpidettä:
 - 1) kuvataan (laatukriteereihin perustuvan) työhönvalmennuksen nykytila, haasteet ja edistämistoimet
 - 2) ”ujutetaan” laatukriteereihin perustuva työhönvalmennus kuntouttavan työtoiminnan palvelun jatkoksi / sisään, TE-hallinnon tuottamana palveluna
 - 3) ”ujutetaan” laatukriteereihin perustuvan työhönvalmennuksen kriteerejä niihin kriteereihin, joilla ELY-keskus hankkii työhönvalmennusta tällä alueella

Suunnitelmien eteneminen pilotti –vaiheeseen:

- TTO-hankkeen toteuttamissa haastatteluissa ja neuvotteluissa vahvistui tarve mallintaa alueella, miten laatuksiteereihin perustuva työhönvalmennus voitaisiin viedä asiakkaalle tuttuun ja turvalliseen toimintaympäristöön jo ennen kuntouttavan työtoiminnan päättymistä, sen loppuvaiheeseen. Tarkoituksena on ehkäistä ”pingpong -ilmiötä” (ts. asiakkaan pompottelua TE-toimen, sosiaalitoimen ja kuntouttavan työtoiminnan välillä) ja asiakkaan motivaation notkahdusta sekä muodostaa asiakkaalle ehjä ja sujuva palvelukokonaisuus.
- Yhteistyöneuvotteluissa mallinnus sovittiin tehtäväksi toteuttamalla syksyllä 2022 yhteistyössä Hämeen TE-toimiston ja ELY-keskuksen kanssa pienimuotoinen pilotti. ELY-keskus hankkii työhönvalmennuspalvelua viidelle kuntouttavan työtoiminnan asiakkaalle, jotka valikoituvat pilottiin oman kiinnostuksensa, motivaationsa sekä riittävän toimintakykynsä perusteella. Valinta tehdään yhteistyössä kuntouttavan työtoiminnan ohjaajan, omatyöntekijän ja Kuntakokeilun omavalmentajan kanssa.

- Pilotissa palvelujen yhdistäminen mallinnetaan konkreettisella tasolla: miten asiakkaat valitaan, missä vaiheessa aktivointisuunnitelma tehdään ja miten käytännössä tehdään yhteistyötä kuntouttavan työtoiminnan ohjaajan, omatyöntekijän, omavalmentajan sekä työhönvalmentajan välillä. Lisäksi pilotissa selvitetään kirjaamiseen liittyviä käytäntöjä, vastuukysymyksiä ja mahdollisia hallinnollisia esteitä.

Pilotointi etenee...

- Pilotin toteutuspaikaksi valikoitui Orimattila, koska siellä kuntouttavan työtoiminnan palvelu toteutetaan kompaktina kokonaisuutena.
- Ideana on, että tuettu työhönvalmennus nivoutuu osaksi kuntouttavaa työtoimintaa siten, että asiakas saisi työhönvalmentajan tukea tuttuun toimintaympäristöön, työpajalle.
- Toinen tärkeä seikka pilotissa on se, että asiakkaan palvelu sujuu saumattomasti.
- Palvelukokonaisuudesta muodostuu ehjä, kun kuntouttavaa työtoimintaa ja sosiaalihuollon omatyöntekijän tarjoamaa tukea ei lakkauteta (ts. palvelua lopeteta) siinä vaiheessa, kun asiakas siirtyy Te-hallinnon palveluun - tässä tapauksessa tuettuun työhönvalmennukseen. Asiakkaalle sujuva kokonaisuus tarkoittaa myös sitä, että esimerkiksi työkokeilun epäonnistuessa asiakkaan saama tuki säilyy eikä hän jää tyhjän päälle.

Laatukriteereihin perustuvan työhönvalmennuksen sidosryhmät

- Kuntouttava työtoiminta on sosiaalipalvelu, jonka aikana **asiakkaalla** on sosiaalitoimessa **omatyöntekijä**.
- Työttömällä asiakkaalla on teo-
toimistossa/kuntakokeilussa **omavalmentaja**.
- **Kuntouttavan työtoiminnan sosiaaliohjaaja ja ohjaajat** ovat asiakkaan tukena kuntouttavan työtoiminnan arjessa.
- Valmennuspalvelun tuottaa yksityinen palveluntuottaja ja **työhönvalmentaja**.
- Laatukriteereihin perustuvan työhönvalmennuksen pilotin rahoittaa **ELY-keskus**.

Info –tilaisuus työpajalla

- Orimattilan sosiaalihuollon omatyöntekijöille, kuntouttavan työtoiminnan työntekijöille ja Kuntakokeilun omavalmentajille lähetettiin kesäkuussa 2022 esimiesten kautta tietoa pilotoinnista.
- Tuettua työhönvalmennusta toteuttaa ValmennusLehto Oy ja valmennuksen rahoittaa ELY-keskus.
- Pilotti käynnistettiin yhteisellä Info-tilaisuudella Orimattilan työpajalla 23.8.2022. Tilaisuudessa asiakkaille ja työntekijöille kerrottiin lisätietoa pilotista sekä hankkeesta. Lisäksi ValmennusLehto Oy:n edustaja kertoi työhönvalmennuspalvelun sisällöstä. Paikalla oli Tuetusti työhön ja osallisuuteen Päijät-Hämeessä -hankkeen työntekijöitä, sosiaalitoimen omatyöntekijöitä, kuntakokeilun omavalmentajia sekä kuntouttavan työtoiminnan henkilöstöä ja asiakkaita.

- Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaista viisi valitaan pilottiin mukaan oman kiinnostuksensa ja toimintakykynsä perusteella. Valinta tehdään yhdessä asiakkaan kuntouttavan työtoiminnan sosiaaliohjaajan, omatyöntekijän sekä omavalmentajan kanssa.
- Infotilaisuudessa 23.8.2022 mukaan ilmoittautui kolme asiakasta, jotka kuntouttavan työtoiminnan sosiaaliohjaajan arvion perusteella hyötyisivät palvelusta. Infossa paikalla olleiden kolmen asiakkaan lisäksi mukaan ilmoittautui vielä kaksi asiakasta. Kaikkiaantuettua työhönvalmennusta on mahdollista tarjota viidelle asiakkaalle.
- Pilotti käynnistyi 5.9.2022 ja kestää 30.11.2022 asti. Pilotin päätteeksi sovittiin järjestettäväksi Orimattilan työpajalla purkutilaisuus 1.12.2022 klo 14.00, jossa käydään yhteisesti sidosryhmien kanssa kokemuksia ja ajatuksia pilotin tiimoilta.

Asiakkaiden suostumus

- Asiakkaat ovat antaneet suostumuksen tarpeelliseen tietojen vaihtamiseen sosiaalitoimen, työpajan ja kuntakokeilun ym. välillä jo ennen kuntouttavan työtoiminnan alkua. Pilotissa tarvitaan vielä lisäsuostumus siihen, että ValmennusLehto Oy ja Tuetusti työhön ja osallisuuteen Päijät-Hämeessä -hanke saavat käsitellä asiakkaiden tietoja.
- Hankkeessa ei käsitellä asiakkaiden henkilötietoja vaan katsotaan ja kuvataan asioita anonymisti, asiakasprosessien kautta. Yhteistyössä kuntouttavan työtoiminnan työntekijöiden, kuntakokeilun omavalmentajien sekä sosiaalitoimen omatyöntekijöiden kanssa hankkeessa valmisteltiin ”lisäsuostumuslomake” pilotin käyttöön.

Suostumuslomake

- Erillinen suostumuslomake katsottiin tarpeelliseksi kaikkien toimijoiden näkökulmasta. Osallistujat allekirjoittivat lomakkeen 5.9.2022 pilotin alkaessa.
- Asiakaskokemuksen asiantuntija oli työhönvalmennuksen aloittamispäivänä mukana havainnoimassa ensimmäisen valmennuspäivän tunnelmia.

SUOSTUMUS

▲ Toiminnan kuvaus

Työkykyohjelman Tuetusti työhön ja osallisuuteen Päijät-Hämeessä -hankkeen, ELY-keskuksen ja TE-palvelujen yhteistyönä toteutetaan lastukriteereihin perustuvan työhönvalmennuksen pilottijakso. Työhönvalmennuksen pilottijakso toteutetaan Orimattilan toimintakeskuksen kuntoutuksessa työtoiminnassa ajalla 5.9. – 30.11.2022.

Työhönvalmennuksen käytännön toteuttajana toimii ValmennusLehto Oy. Työhönvalmennuksen pilottijakson vaiheet ja tulokset dokumentoidaan hankkeen toimesta. Työhönvalmennukseen osallistuvan asiakkaan henkilötietoja ei kerätä, julkisteta eikä niitä tunnistettavassa muodossa esitetä.

Suostumuksen sisältö

Ymmärrän, että työhönvalmennuksen pilottijaksoon osallistuminen on minulle vapaaehtoista. Olen saanut riittävästi tietoa työhönvalmennuksen sisällöstä ja mahdollisuuksista.

Tuetusti työhön ja osallisuuteen Päijät-Hämeessä -hankkeen työntekijät saavat dokumentoida ja käsitellä työhönvalmennuksen pilottijaksoon liittyviä käytännön vaiheita, tuloksia sekä anonyymejä asiakaskokemuksia raportoinnissaan.

Suostun työhönvalmennuksen pilottijaksoon liittyvien hankkeelle tarpeellisten, anonyymien tietojen vaihtamiseen Tuetusti työhön ja osallisuuteen Päijät-Hämeessä -hankkeen työntekijöiden ja seuraavien tahojen välillä:

ValmennusLehto Oy

Orimattilan työllisyyspalvelut, omavalmentajat

Työikäisten palvelut/asiakasohjaus ja taloudellinen tuki/Orimattila, omatyöntekijät

Orimattilan työpaja, henkilökunta

|

Päivämäärä ja paikka

Osallistujan allekirjoitus

” Ajankohtaista Orimattilan työhönvalmennuspilotista ”

- Laatuksiteereihin perustuvan tuetun työhönvalmennuksen pilotti on pohja uudenlaisen palvelun kehittämiseksi, joka pyrkii mallintamaan te-palvelut sekä sosiaalitoimen palvelut sujuvaksi ja asiakasta palvelevaksi kokonaisuudeksi. Koska näitä palveluja ei aiemmin ole samalla tavalla yhdistetty samanaikaisesti käytettäväksi, nousee pilotin edetessä monenlaisia käytännön kysymyksiä eri toimijoille.
- Näiden kysymysten yhteiseksi pohtimiseksi ja ratkaisujen löytämiseksi aloitimme 21.9.2022 teams-välitteiset ”Ajankohtaista Orimattilan työhönvalmennuspilotista” – aamutuokiot klo 8.00 – 8.30 välillä. Näihin tapaamisiin osallistumista toivottiin pilottiin osallistuvilta sidosryhmiltä sekä työntekijätasolta että esimiestasolta.

- Näissä aamutapaamisissa on käyty kiinnostavia keskusteluja sekä tuotu esille käytännön seikkoja, joissa tarvitaan yhteistä suunnittelua ja harkintaa. Lisäksi tapaamisissa on noussut esille vahva tahtotila saada pilotin päätyttyä jatkoa kuntouttavan työtoiminnan sisällä tapahtuvalle työhönvalmennukselle.

Esimerkkejä pilotin edetessä esille nousseista kysymyksistä:

- ❑ Miten työhönvalmennukseen osallistuvat asiakkaat valikoituvat? Kuka tekee valinnat?
- ❑ Missä kuntouttavan työtoiminnan vaiheessa asiakas voi siirtyä työhönvalmennukseen?
- ❑ Mitä kirjataan aktivointisuunnitelmaan ennen työhönvalmennuksen aloittamista?
- ❑ Tehdäänkö uusi aktivointisuunnitelma asiakkaan siirtyessä työkokeiluun?
- ❑ Kirjataanko työhönvalmennus asiakkaan toteuttamissuunnitelmaan kuntouttavassa työtoiminnassa?
- ❑ Saako asiakas jatkaa työhönvalmennusta pilotin päättyessä?
- ❑ Jos asiakas tarvitsee rikosrekisteriotteen työkokeilua varten, saako hän sen hankintaan taloudellista tukea ja mistä?

Kuvaus laatukriteereihin perustuvan työhönvalmennuksen tilanteen etenemisen vaiheista hankkeen tavoitteissa v. 2022 aikana.

1

Laatukriteereihin perustuvan työhönvalmennuksen tilanteen selvittely

Laatukriteereihin perustuvan työhönvalmennuksen eteneminen on pysähtynyt -> käydään neuvotteluja rahoittajan, hankehenkilöstön, TKL:n, STM:n sekä Päijät-Soten työikäisten palvelujen henkilöstön välillä.

2

Uusi suunnitelma

Neuvottelujen tuloksena päädytään siihen, että hankkeessa kuvataan alueen työhönvalmennuksen nykytila ja haasteet Päijät-Hämeessä sekä yhdyspinnat ja työnjako toimijoiden välillä. Lisäksi käynnistetään keskustelut TE-hallinnon kanssa siitä kuinka työhönvalmennuksen käyttöönottoa voitaisiin alueella edistää. Lisäksi selkiytetään sosiaalitoimen ja TE-hallinnon rooleja ja yhdyspintoja asiakkaan etenemisen edistämiseksi.

3

Yhteistyökeskustelut

Työhönvalmennuksen nykytilaa selviteltiin mm. haastatteleamalla kuntouttavan työtoiminnan sekä vammaispalvelujen esimiehiä. Hämeen TE-toimiston ja ELY-keskuksen kanssa neuvottelut käynnistyivät huhtikuussa 2022. Näiden toimenpiteiden myötä laadittiin uusi suunnitelma laatukriteereihin perustuvan työhönvalmennuksen edistämiseksi alueella. Päädytään toteuttamaan pienimuotoinen pilotti kuntouttavan työtoiminnan asiakkaille. Selvitys valmistui aikataulussaan kesäkuussa 2022.

4

Sidosryhmien yhteistyö

Hanke käynnistää selvittelyt yhteistyön aloittamiseksi työllisyyden kuntakokeilun, sosiaalitoimen omatyöntekijöiden sekä kuntouttavan työtoiminnan kanssa. Yhteinen tahtotila löytyy ja suunnitelmassa edetään siten, että työhönvalmennuksen pilotti päätetään toteuttaa Oritattilan työpajalla. ELY-keskus rahoittaa pilotin työhönvalmennuksen palvelun. Sovitaan yhteisesti pilotin määräajaksi 5.9.2022 - 30.11.2022.

5

Pilotointi käynnistyy

Pilotointi käynnistyy sovitus 5.9.2022 viiden osallistuja-asiakkaan kanssa. Pilotoinnin aikana pidetään sidosryhmiin tiiviisti yhteyttä. Samalla kartoitetaan jatkuvasti yhteistyön aikana syntyviä käytännön ongelmia ja havaintoja, jotta toimintamalli saadaan kuvattua mahdollisimman selkeästi pilotin päätteeksi. Asiakaskokemusta kerätään ja dokumentoidaan pilotin loppuvaiheessa.

Asiakaskokemuksen merkitys

- Laatuksiteereihin perustuvan tuetun työhönvalmennuksen pilotoinnissa keskitytään vahvasti asiakaskokemuksen keräämiseen. Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaille pidettiin hankkeen toimesta kehittämispäivä 1.9.2022, jossa kerättiin heiltä kokemuksia ja ajatuksia mm. työhönvalmennuksen suhteen. Asiakkaiden taholta nousivat esille jatkopolkujen selvittelyn ja löytämisen merkitys. Tuettu työhönvalmennus koettiin tärkeäksi ja tarpeelliseksi palveluksi etenemisen suunnitellussa. Myös työkokeilujen ja opinnollistamisen sisällyttäminen kuntouttavan työtoiminnan palvelun sisälle nousi merkittävästi esiin.
- Pilotin lopussa asiakkaat kutsutaan fokusryhmähaastatteluun, jossa heiltä kerätään palautetta mm. heidän odotuksistaan ja ennakkokäsityksistään, kokemuksestaan sekä kehittämisehdotuksistaan.

Sidosryhmien pilottikokemusten kerääminen ja jatkotoimenpiteet

- Sidosryhmien kokemuksia työhönvalmennuksen pilotista kerätään jatkuvasti pilotin etenemisen myötä. Pilotin päätteeksi on suunniteltu muutamia toimenpiteitä, jotka edesauttavat kaikkien toimijoiden kokemusten mahdollisimman tarkkaa keräämistä (KUVA 1).
- Säännölliset tapaamiset Hämeen TE-toimiston ja ELY-keskuksen kanssa jatkuvat koko pilottikauden ajan.
- Loppuvuoden 2022 aikana dokumentoidaan ja mallinnetaan pilotin vaiheet, asiakaskokemukset sekä sidosryhmien kokemukset. Mallinnuksen juurruttamistyötä jatketaan myös hankkeen päätyttyä.

**Pilotointi ja
kehittämistyö jatkuvat
edelleen...**